

Satsningar på skolan går före skattesänkningar

Vi måste satsa mer på skolan. Barnen behöver en riktigt bra utbildning som ger gedigna kunskaper. För att höja skolans kvalitet krävs mer resurser till skolan. Vi socialdemokrater prioriterar en satsning på skolan framför fortsatta stora skattesänkningar.

Den borgerliga regeringens högst prioriterade och största satsningar har gällt skatterna. Under mandatperioden som gått har de genomfört skattesänkningar på nära 100 miljarder kronor. Valfärden har fått stå tillbaka. Under det senaste året har 24 000 jobb försvunnit från skolan, vården och omsorgen. Bara det senaste läsåret har antalet heltidslärartjänster minskat med 3 000. Resultaten i skolan har också försämrats. En sjunkande andel elever i grundskolan når gymnasieskolans behörighetskrav.

De rödgröna partierna föreslår ett tillskott om minst 12 miljarder mer än regeringen till valfärden 2011 och 2012 för värna kvaliteten. Vi har också presenterat förslag om att satsa nya resurser på skolan för att kunna anställa fler bra lärare och minska klasstorlekarna. Vi vill öka lärartätheten från dagens 8,2 lärare per 100 elever till 9. Det motsvarar drygt 6 000 fler heltidslärartjänster. En bättre skola kräver ökade resurser.

En av valets huvudkonflikter handlar därför om fortsatta stora skattesänkningar med de borgerliga eller växande resurser till skolan med de rödgröna.

Alla elever ska bli sedda i skolan, alla elever ska få stöd och hjälp för sitt lärande. Vi socialdemokrater har högt ställda mål för skolan, vi vill nå en högre kvalitet på undervisningen och att göra de särskilda insatser som krävs för att förbättra svenska skolresultat. Vårt mål är att Sverige ska ligga bland topp 10 i OECD:s Pisa-undersökning inom ämnena matematik, läsförståelse och naturvetenskap 2015.

För att eleverna ska få en så bra undervisning som möjligt är det viktigt att pengarna verkligen används till fler lärare och för att förbättra elevernas undervisning och inte försvinner bort i kommunala skattesänkningar, byråkrati eller till vinstutdelning i fristående skolor.

Skolan har genomgått stora förändringar under de senaste 15 åren. Valfriheten är en viktig del i den utvecklingen. Föräldrar och barn uppskattar möjligheten att välja den

skola som passar dem bäst. Fristående skolor bidrar till en mångfald som utvecklat också den kommunala skolan och visat att det går att få ut mer för pengarna. Det skapar utrymme för kvalitetsförbättringar. Det avgörande är inte skolans driftsform. Det avgörande är att verksamheten håller hög kvalitet.

Media har rapporterat om företag inom skolans område som delar ut stora vinster till sina ägare och att antalet internationella riskkapitalbolag fullkomligt har exploderat: ”Marknaden för friskolor är glödhet för privata investerare.”¹ Det är oroande att riskkapitalbolag, som ju står för kortsiktiga investeringar som ska ge avkastning inom några få år, nu har blivit storägare i svenska skolor. Detta hotar skolans långsiktiga kvalitet och ogillas av många föräldrar.

Vinst eller överskott i en verksamhet är självklart inget problem, tvärtom är det bra. Det gör att det finns marginaler för oförutsedda händelser och att det blir möjligt att investera för att förbättra verksamheten. Rimlig avkastning på investerat kapital är naturligtvis inte heller något problem. Men när stora vinster plockas ut ur verksamheten för att berika ägarna är det upprörande. Det gör dels att eleverna går miste om resurser som istället hade kunnat användas för att förbättra undervisningen och tryggheten, dels att svenska skolor blir en handelsvara på börsen eller mellan olika internationella riskkapitalbolag. Så vill vi inte att det ska få fortsätta.

Den socialdemokratiska regeringen utredde möjligheten att hindra friskolor från att dela ut vinst, men att förbjuda utdelning av vinst i offentligt finansierade verksamheter är tyvärr inte verkkningsfullt av den enkla anledningen att det finns många helt legala sätt att kringgå en sådan lag och maskera vinsten.

En annan väg att gå för att veta att resurserna används för att ge eleverna en utbildning av så bra kvalitet som möjligt är att öka insynen i de fristående skolorna. Skolan drivs inte på marknadens villkor utan finansieras av skattemedel. Inget barn ska riskera att klassas som en mindre lönsam elev. Ingen skola ska kunna tumma på kvalitén eller välja bort olönsamma elever för att skapa vinster till ägarna. De företag som verkar inom skolan måste leva upp till medborgarnas högt ställda krav på insyn i både verksamhet och ekonomi. Hur undervisningen bedrivs, hur trygghet och hälsa fungerar för eleverna eller hur skattepengar används ska inte vara företagshemligheter.

Tack vare den svenska offentlighetsprincipen upptäcks missförhållanden inom den offentliga välfärden och kan debatteras, kritiseras och rättas till. Nu ökar antalet friskolor och med dagens regler minskas möjligheten till insyn i skolan. Vi vill nu ställa motsvarande krav på de privata aktörer som verkar inom den skattefinansierade välfärden. Vi vill därför införa en lagstiftad offentlighetsprincip även för de fristående skolorna. Företagens behov av att skydda sin verksamhet och sin ekonomi från insyn från

¹ Svenska Dagbladet 2010-08-07

konkurrenter måste underordnas medborgarnas liksom elevernas och föräldrarnas rätt att få vital information.

Våra förslag

Vi sätter skolan före stora skattesänkningar. Varje ny krona som är avsedd för skolan ska gå till eleverna och deras utbildning. Undervisningens kvalitet får inte underordnas vinstintresset. Valet av skola är ett långsiktigt val, elever och föräldrar måste kunna lita på att också ägarna har ett långsiktigt ansvar för skolan. För att säkerställa att de skattepengar som är avsedda för skolan verkligen används för att anställa lärare och ge barnen goda kunskaper föreslår vi:

- **Samma krav på både fristående och kommunala skolor**

Samma krav ska ställas på både kommunala och fristående skolor vad gäller undervisning, uppföljning, resurser och resultat.

- **Alla skolor ska kvalitetssäkras**

Det behövs tydliga kvalitetsmått som alla skolor måste uppfylla. Skolornas resultat ska utvärderas varje år. För skolor som inte klarar kraven upprättas handlingsplaner som ska godkännas av Skolinspektionen. Utvecklingsteam med experter på nationell nivå ger stöd. Om en skola trots dessa insatser inte visar påtagliga förbättringar ges Skolinspektionen befogenhet att ingripa.

- **Offentlighetsprincip ska gälla för alla skolor - även friskolor**

Barnens skolgång skall aldrig få betraktas som företagshemligheter, därför vill vi införa en ny offentlighetsprincip för offentligt finansierade fristående skolor. Verksamhet, ekonomi och resultat skall vara offentligt på motsvarande sätt som för kommunala skolor.

- **Meddelarskydd ska gälla för alla anställda i skolor - även friskolor**

Även anställda i fristående skolor ska ha rätt att berätta om eventuella missförhållanden för journalister och föräldrar. Det är en viktig del i insynen i skolan. De anställda skall ha rätt till meddelarskydd och meddelarfrihet.

- **Nytt tillstånd vid ägarbyte**

När en fristående skola byter ägare ska detta anmälas till Skolinspektionen och ett nytt tillstånd ska ges, även om skolan ingår i en större koncern som byter ägare.

- **Skydda våra gemensamma egendomar**

Vi vill ha en ny lagstiftning som förhindra att skolor och förskolor säljs ut till underpris så som har skett i uppmärksammade fall i Stockholm och Täby.